

Disciplines

economics, finance, business administration, econometrics, tourism, foreign trade, labor economics, agricultural economics, engineering economics, political science, public administration, local government issues, urbanization, social services, international relations, health management, logistics management

ÜST ORTA GELİRLİ ÜLKELERDE İŞSİZLİK HİSTERİSİ HİPOTEZİNİN TEST EDİLMESİ

Testing of Unemployment Hysteresis Hypothesis

In Upper Middle Income Countries

Doç. Dr. Betül ALTAY TOPCU

Kayseri Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Pazarlama ve Dış Ticaret Bölümü,
batopcu@erciyes.edu.tr Kayseri/Türkiye

ALTAY TOPÇU, B. (2019). “Üst Orta Gelirli Ülkelerde İşsizlik Histerisi Hipotezinin Test Edilmesi ”, International Journal of Academic Value Studies, Vol:5, Issue:1 (5th Year Special Issue); pp:151-158 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

*This article was checked by
iThenticate*

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

27/12/2018

Makale Yayın Kabul

Tarihi

The Published Rel. Date

15/01/2019

Anahtar Kelimeler

İşsizlik Histerisi
Hipotezi, Doğal İşsizlik
Oranı Hipotezi, Panel
Birim Kök Testi.

Keywords

Unemployment
Hysteresis Hypothesis,
Natural Unemployment
Rate Hypothesis, Panel
Unit Root Test.

ÖZ

Literatürde geçici şokların işsizlik oranı üzerindeki etkisi, İşsizlik Histerisi Hipotezi ve Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi ile test edilmektedir. İşsizlik Histerisi Hipotezi'ne göre, ülke ekonomilerinde yaşanan geçici şoklar, işsizlik oranı üzerinde kalıcı bir etki yaratmaktadır. Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi'ne göre de geçici şokların işsizlik oranı üzerindeki etkisi kalıcı değildir. Uzun dönemde şok sonrası işsizlik oranı eski seviyesine dönebilir. Histeri etkisinin varlığında işsizlik oranını azaltmak için etkin istihdam politika uygulamalarına ihtiyaç duyulur. Bu çalışmada, 1991-2017 dönemi için, Üst Orta Gelirli Ülkeler'de İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerliliğinin test edilmesi amaçlanmıştır. Bu hipotezin geçerliliği, Birinci Kuşak Panel Birim Kök Analizi ile incelenmiştir. Panel Birim Kök Testi sonuçlarına göre, 1991-2017 dönemi için Üst Orta Gelirli Ülkeler'de toplam işsizlik oranı ve genç işsizlik oranı verileri kendi seviyelerinde durağandır. Serilerin birim kök içermediği bu ülkelerde İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerli değildir, ancak Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir. Başka bir ifadeyle, ülke ekonomilerinde yaşanan krizlerin işsizlik üzerindeki etkisi kalıcı değildir.

ABSTRACT

In the literature, the effect of temporary shocks on unemployment rate is tested with Unemployment Hysteresis Hypothesis and Natural Unemployment Rate Hypothesis. According to the Unemployment Hysteresis Hypothesis, temporary shocks have a lasting impact on the unemployment rate in the country's economies. According to the Natural Unemployment Rate Hypothesis, the effect of temporary shocks on the unemployment rate is not permanent. In the long run, the post-shock unemployment rate may return to its former level. In the presence of hysteresis, effective employment policy applications are needed to reduce the unemployment rate. The aim of this study is to test the

validity of the Unemployment Hysteresis Hypothesis in Upper Middle Income Countries for the period 1991-2017. The validity of this hypothesis was examined by the First Generation Panel Unit Root Analysis. According to the results of the Panel Unit Root Test, for the period of 1991-2017, total unemployment rate and youth unemployment rate data are stable at their own level in Upper Middle Income Countries. The Unemployment Hysteresis Hypothesis is not valid in these countries where the series do not contain unit roots, but the Natural Unemployment Rate Hypothesis is valid. In other words, the effects of the crises in the country's economies on unemployment are not permanent.

STRUCTURED ABSTRACT

The basis of economic transactions is based on meeting the needs of unlimited human by using the resources available in nature and existing production methods. Within this framework, both the goods and services have produced and consumed in order to maintain the existence of people. Production and consumption activities cause especially the factor of labor and other factors to be put into production. On the other hand, if the resources are idle, the unemployment problem arises. Although unemployment is a desire and desire to work at a certain wage level, it characterizes people who cannot find work. This situation leads to negativity in many fields from the economy to the social space in terms of the individual and society. Unemployment varies according to the level of development of the country, but it is one of the biggest problems faced by most countries. Unemployment directly affects a country's economic growth. If a country has high unemployment rate than definitely there would be no production and without production a country's economy couldn't survive. So where unemployment affects a country's growth on one side it has bad long term effect on the other side. In the literature, the effect of economic crises on the unemployment rates and the relationship between inflation and unemployment rates has long been debated and evaluated by various approaches. There are basically two economic approaches to explain the dynamic trends of unemployment. The first approach is the Natural Unemployment Rate Hypothesis developed by Friedman (1968) and Phelps (1968). The second approach is the Unemployment Hysteresis Hypothesis. Since the mid-1970s, the high and permanent unemployment rates observed in European countries have led to the revival of the Natural Unemployment Rate Hypothesis. According to the Natural Unemployment Rate Hypothesis, after the economic shocks, the natural level of unemployment rates does not change. In other words, temporary shocks in the economy have a transient impact on the natural rate of unemployment. The Unemployment Hysteresis Hypothesis was first proposed by Blanchard and Summers (1986). According to this hypothesis, when the economic shock occurs, the unemployment rate will increase, but the unemployment rate will not be reduced to the level before the impact of the economic shock. Shocks in the economy will have permanent effects on the unemployment rate. High unemployment rates are a major problem especially for Developing Countries. Finding solutions to the unemployment problem, which leads to economic and social problems for countries, is one of the most important issues for policy makers. Therefore, in order to solve the unemployment problem, it is important to determine the impact of temporary shocks on unemployment in order to develop effective employment policies. In empirical literature, validity of Unemployment Hysteresis Hypothesis is done by unit root analysis. If the series contains unit roots (if not stationary), Hysteria Hypothesis is valid in the unit root analysis. If the series does not contain a unit root, the Hysteria Hypothesis is invalid. In the empirical literature, it is possible to come across many studies related to the Unemployment Hysteresis Hypothesis and its opposing Natural Unemployment Rate Hypothesis. As in the case of individual countries; It has also been on the basis of countries that are members of international organizations such as the EU, OECD and Central and Eastern European Countries. In the literature, different results were obtained in terms of differences in method, country and time in studies conducted on the validity of hypothesis of hysteria. In this study, the Unemployment Hysteresis Hypothesis was tested in the Upper Middle Income Developing Countries for the period 1991-2017. This hypothesis was tested with the First Generation Panel Unit Root Tests, using the country's total unemployment rate and youth unemployment rate series. According to the results of the First Generation Panel Unit Root Test, the total unemployment rate and the youth unemployment rate series are stable at their level of 1%. That is, the series does not contain unit roots and the Unemployment Hysteresis Hypothesis is rejected in the related countries and the period. In other words, Natural Unemployment Rate Hypothesis is accepted. Therefore, shocks in the economy may increase unemployment, but the impact of the shocks on the unemployment rate is not permanent. Increased unemployment rates after the economic shock will be able to return to the old natural level.

In the literature, different results have been obtained regarding the validity of the Unemployment Hysteresis Hypothesis due to reasons such as the method used, country group and period differences. In the literature on the subject concerned, there is no study for Upper Middle Income Developing Countries. However, this study is consistent with Leon-Ledesma and Peter's studies (2004), who applied the impact of Hysteria on EU countries and Camarero, Silverstre and Tamarit's studies (2006) who applied the impact of Hysteria on OECD countries. In these studies, it is concluded that the unemployment hysteria hypothesis is not valid.

1. GİRİŞ

Literatürde ülke ekonomilerinde yaşanan ekonomik krizlerin işsizlik oranları üzerindeki etkileri ve enflasyon ile işsizlik oranları arasındaki ilişki uzun zamandır tartışılmakta ve çeşitli yaklaşımlar tarafından da değerlendirilmektedir. İşsizliğin dinamik eğilimlerini açıklamaya yönelik olarak temelde iki iktisadi yaklaşım söz konusudur. Bu yaklaşımlardan ilki, Friedman (1968) ve Phelps (1968) tarafından geliştirilen "Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi"dir. Bu hipotez, Keynesyen yorumu olarak "Enflasyonu Hızlandırmayan İşsizlik Oranı Hipotezi" adını almaktadır. İkinci yaklaşım ise, "İşsizlik Histerisi Hipotezi"dir (Çelik ve Küçükkale, 2018: 22).

1970'li yılların ortalarından itibaren, Avrupa ülkelerinde gözlenen yüksek ve kalıcı işsizlik oranları, Phelps (1967, 1968) ve Friedman (1968)'nin Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi'nin yeniden gündeme gelmesine neden olmuştur. Bu hipoteze göre, ekonomide meydana gelen şoklardan sonra, işsizlik oranlarının doğal seviyesi değişmez. Başka bir ifadeyle, ekonomide yaşanan geçici şoklar, işsizliğin doğal oranında geçici bir etkiye sahiptir (Saraç, 2014: 335).

Güloğlu ve İspir (2011)'e göre, Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi'nde, uzun dönemde işsizlik, doğal oranına ulaşacak ve bu oran üzerinde ücret enflasyonu ile işsizlik arasında bir değiş-tokuş ilişkisi olmayacaktır. Diğer bir deyişle, uzun dönem Phillips Eğrisi, doğal oran üzerinde dikey olarak gerçekleşecektir. Buna karşılık kısa dönemde söz konusu değiş tokuş ilişkisi olacaktır. Bu durumda negatif eğimli Phillips eğrisi geçerli olacaktır. Bu sürecin ekonometrik anlamı, işsizlik serisinin trend durağan ya da ortalamada durağan olmasıdır. Yani bir şokun ardından işsizlik oranı, uzun dönem denge seviyesine geri dönecektir.

İşsizlik Histerisi Hipotezi ilk defa Blanchard ve Summers (1986) tarafından ortaya atılmıştır. Bu hipoteze göre ekonomik şok meydana geldiğinde, işsizlik oranı yükselecek, ancak ekonomik şokun etkisi geçince işsizlik oranları şoktan önceki seviyeye gerileyemeyecektir. Ekonomide yaşanan şoklar, işsizlik oranı üzerinde kalıcı etkiler yaratacaktır. Bu durumun nedeni ise cari dönemde gerçekleşen enflasyonun, geçmişte yaşanan enflasyonlara ileri düzeyde bağımlı olmasıdır (Akcan, 2018: 22). Bu sürecin ekonometrik anlamı, işsizlik serisinin durağan olmayan bir süreç tarafından türetildiği yönündedir (Güloğlu ve İspir, 2011: 205).

Ampirik literatürde İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerliliği birim kök analizleri ile yapılmaktadır. Birim kök analizlerinde eğer seriler birim kök içerirse (durağan değilse), Histeri Hipotezi geçerlidir. Eğer seriler birim kök içermezse (durağansa), Histeri Hipotezi geçersizdir. Bu çalışmanın amacı, 1991-2017 dönemi için, Üst Orta Gelirli Ülkeler'de İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerliliğinin, Panel Birim Kök Analizi ile test edilmesidir. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümde İşsizlik Histerisi Hipotezi ile ilgili Türkiye örneğinde ve ülkeler grubu örneğinde yapılan ampirik çalışmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde Panel Birim Kök Analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Son olarak da sonuç kısmı ile çalışma tamamlanmıştır.

1. AMPİRİK LİTERATÜR

Ampirik literatürde, İşsizlik Histerisi Hipotezi ve bunun karşıtı olan Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi ile ilgili pek çok çalışmaya rastlamak mümkündür. Yapılan çalışmalar tek tek ülkeler bazında olduğu gibi; AB, OECD ve Merkez ve Doğu Avrupa Ülkeleri gibi uluslararası örgütlere üye olan ülkeler bazında da olmuştur. Ampirik literatür, Türkiye örneğinde yapılan çalışmalar ve ülkeler grubu örneğinde yapılan çalışmalar olmak üzere iki sınıflamaya tabi tutularak incelenmiştir.

Tablo 1'de İşsizlik Histerisi Hipotezi ile ilgili Türkiye örneğinde yapılan çalışmalar; çalışmanın yazar/yazarları, incelenen dönem ve uygulanan yöntem, kullanılan veri ve uygulama sonuçları açısından özetlenmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi, literatürdeki çalışmalarda yöntem farklılıkları ve zaman farklılıkları açısından farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Türkiye örneğinde yapılan çalışmalarda

genel olarak ulaşılan sonuç, İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerli olmasıdır. Ancak Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi'nin geçerli olduğunu ileri süren çalışmalar da mevcuttur.

Tablo 1'de yer alan çalışmalar dışında Berk ve Çağlar (2016), Topalhan, Durusoy ve Özdemir (2017), Taş ve Uğur (2017), Yılandı (2009) çalışmalarında; Türkiye ekonomisi için İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalardan farklı olarak Gürış, Tifttikçigil, ve Tıraşoğlu (2015), çalışmasında Türkiye'de İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bir diğer çalışma, Akcan (2018)'in çalışmasıdır. Sektörel analize dayanan bu çalışmada, Türkiye'de tarım ve tarım dışı sektörlerde İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1: İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin Geçerliliği:
Türkiye Örneğinde Yapılan Çalışmalar

Yazar/Yazarlar	Dönem ve Yöntem	Veri	Sonuç
Saraç (2014)	(2005:01-2013:07) -Doğrusal Birim Kök Testi -Doğrusal Olmayan Birim Kök Testi	-Genel İşsizlik Oranı -İşgücüne Katılma Oranı	-Doğrusal Birim Kök Testi: İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerli değildir. - Doğrusal Olmayan Birim Kök Testi: İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Yavuzaslan, Damar, Sözmez vd. (2018)	(2005:01-2017:02) Yapısal Kırılmalı Birim Kök Testi	Genç İşsizlik Oranı	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Çelik ve Küçükale (2018)	(1988:02-2015:01) Ratchet Kademeli Artış/Azalış Yöntemi	-Genel İşsizlik Oranı -Kadın İşsizlik Oranı -Erkek İşsizlik Oranı -Genç İşsizlik Oranı -Yetişkin İşsizlik Oranı -Tarım Dışı İşsizlik Oranı	Yetişkin İşsizlik Oranı dışında, tüm işsizlik oranları için İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Ağazade (2016)	(2005:01-2015:09) -Simetrik Birim Kök Testi -Asimetrik Birim Kök Testi	-Genel İşsizlik Oranı -Tarım Dışı İşsizlik Oranı -Genç İşsizlik Oranı	Tüm işsizlik oranları için, İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Güloğlu ve İspir (2011)	(1988-2008) -Yapısal Kırılmalı Zaman Serisi ve Panel Birim Kök Testi -Yapısal Kırılmalı Olmayan Zaman Serisi ve Panel Birim Kök Testi	-Sektörel İşsizlik Oranları (9 sektör)	-Yapısal Kırılmalı Zaman Serisi ve Panel Birim Kök Testi: Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir. -Yapısal Kırılmalı Olmayan Zaman Serisi ve Panel Birim Kök Testi: İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Bildirici, Ersin, Türkmen ve Yalçınkaya (2012)	(1980-2010) Faktör Analizi	Genel İşsizlik Oranı	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Tekin (2018)	(2005:01-2017:12) -Standart Birim Kök Testi -Fourier Birim Kök Testi	-Genç İşsizlik Oranı -Genel İşsizlik Oranı	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Yıldırım (2011)	(1923-2010) Çoklu Yapısal Kırılmalı Birim Kök Testi	Genel İşsizlik Oranı	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Kula ve Arslan (2014)	(1989:1-2008:2) Kırılmalı Panel LM Birim Kök Testleri	-Eđitim Seviyesine Göre İşsizlik Oranları -Genel İşsizlik Oranı	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.

Tablo 2'de ölkeler grubu örneğinde yapılan çalışmalar çalışmanın yazar/yazarları, analiz edilen ölkeler grubu, incelenen dönem ve uygulanan yöntem ve uygulama sonuçları açısından özetlenmiştir.

Tablo 2: İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin Geçerliliği: Ülkeler Grubu Örneğinde Yapılan Çalışmalar

Yazar/Yazarlar	Ülkeler Grubu	Dönem ve Yöntem	Sonuç
Yalçinkaya ve Kaya (2017)	28 OECD Ülkesi	(1980-2015) -Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi -Yapısal Kırılmalı Olmayan Panel Birim Kök Testi	-Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi: Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir. -Yapısal Kırılmalı Olmayan Panel Birim Kök Testi: İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Camarero, Silverstre ve Tamarit (2008)	8 AB Ülkesi	(1991-2003) -Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi -Yapısal Kırılmalı Olmayan Panel Birim Kök Testi	-Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi: Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir. -Yapısal Kırılmalı Olmayan Zaman Serisi ve Panel Birim Kök Testi: İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Leon-Ledesma ve Peter (2004)	27 AB Ülkesi	(1991-2001) Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi	Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir.
Doğan ve Erdoğan (2016)	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Ülkeleri	(1991-2014) Yatay Kesit Bağımlığı İçeren Panel Birim Kök Testi	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Chang ve Lee (2011)	G-7 Ülkeleri	(1992:01-2008:09) Doğrusal Olmayan Panel Birim Kök Testi	-Fransa, Almanya ve İtalya için İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir. -Diğer ülkeler için İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerli değildir.
Camarero, Silverstre ve Tamarit (2006)	19 OECD Ülkesi	(1956-2001) Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi	Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir.
Arestis ve Mariscal (1999)	22 OECD Ülkesi	(1960-1997) Yapısal Kırılmalı Panel Birim Kök Testi	-13 OECD ülkesi için İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir. -9 OECD ülkesi için Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir.
Arı, Zeren ve Özcan (2013)	Doğu Asya ve Pasifik Ülkeleri	(1985-2011) Panel CDLM Birim Kök Testleri	İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerli değildir.
Chang, Nieh ve Wei (2005)	10 AB ülkesi	(1961-1999) Panel SURADF Testi	-Belçika ve Hollanda için Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi geçerlidir. -Diğer AB ülkeleri için İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerlidir.
Roed (1996)	16 OECD Ülkesi	(1970:01-1994:4) ADF Birim Kök Testi	-Avustralya ve Kanada'da Histeri etkisi daha güçlüdür. -AB ülkeleri ve Japonya'da Histeri etkisi daha az güçlüdür. -ABD'de İşsizlik Histerisi Hipotezi geçerli değildir.

2. ANALİZ SONUÇLARI

Panel birim kök testleri, hem zaman hem de yatay kesit boyutunu dikkate aldığı için, zaman serisi birim kök testlerine göre daha güvenilir sonuçlar vermektedir. Çalışmanın bu kısmında kullanılan veriler ve analize dâhil edilen ülkeler ve Birinci Kuşak Panel Birim Kök analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1. Veri ve Analize Dahil Edilen Ülkeler

Bu çalışmada 1991-2017 dönemi için, Üst Orta Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler'de, İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerli olup olmadığı, Birinci Kuşak Panel Birim Kök Testleri ile analiz edilmiştir. Çalışmada elli gelişmekte olan ülkenin toplam işsizlik oranı ve 15-24 yaş genç işsizlik oranı verileri kullanılmıştır.

Gelişmekte Olan Ülkeler'e ait toplam işsizlik oranı ve genç işsizlik oranı verileri, Dünya Bankası Dünya Kalkınma Göstergeleri veri tabanından (World Bank-World Development Indicators Database) elde edilmiştir. Çalışmada, Dünya Bankası'nın gelir düzeylerine göre ülke sınıflamaları dikkate alınarak, verilerin elde edilebilirliğine göre kişi başına gelir düzeyleri 3.896\$-12.055\$ arasında olan Üst Orta Gelirli Ülkeler analize dâhil edilmiştir. Analize dâhil edilen ülkeler, Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3: Kişi Başına GSMH Düzeyleri 3.896\$-12.055\$ Olan Üst Orta Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler

Arnavutluk	Belize	Çin	Fiji	Irak
Cezayir	Bosna Hersek	Kolombiya	Gabon	Jamaika
Ermenistan	Botsvana	Kosta Rika	Guatemala	Ürdün
Azerbeycan	Brezilya	Küba	Guyana	Kazakistan
Beyaz Rusya	Bulgaristan	Dominik Cum.	İran	Lübnan
Sırbistan	Güney Afrika	Saint Lucia	Saint Vincent ve Grenadinler	Surinam
Türkiye	Türkmenistan	Ekvator Ginesi	Ekvator	Meksika
Mauritius	Paraguay	Peru	Romanya	Rusya
Tonga	Venezuela	Libya	Makedonya	Malezya
Namibya	Tayland	Karadağ	Samoa	Maldivler

Kaynak: World Bank, World Bank Country and Lending Groups, Erişim Tarihi:06.11.2018, <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519>.

2. 2. Panel Birim Kök Testi Sonuçları

Elli ülke ve yirmi yedi yıl için, toplam işsizlik oranı verileri ile elde edilen Birinci Kuşak Panel Birim Kök Testi sonuçları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4: Üst Orta Gelirli Ülkelerde Toplam İşsizlik Oranı İçin Panel Birim Kök Testi Sonuçları (1991-2017 Dönemi)

Testler	Sabitli	
	Test İstatistiği	İhtimal Değeri
Levin, Lin & Chu İstatistiği	-4.84789*	0.0000
Im, Pesaran and Shin W- İstatistiği	-4.58757*	0.0000
ADF - Fisher Chi-square İstatistiği	172.120*	0.0000
PP - Fisher Chi-square İstatistiği	164.112*	0.0001

Gecikme sayıları Schwarz bilgi kriterine göre seçilmiştir.
*, katsayıların %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 4'de görüldüğü gibi, tüm test sonuçlarına göre, toplam işsizlik oranı değişkeni %1 önem düzeyinde kendi seviyesinde durağandır. Değişkenin birim kök içerdiğini kabul eden sıfır hipotezi reddedilmektedir. Analiz sonuçları, 1991-2017 dönemi için, Üst Orta Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler'de İşsizlik Histerisi Hipotezi'nin geçerli olmadığını göstermiştir. Başka bir ifadeyle, söz konusu dönemde ve ilgili ülkelerde ekonomide yaşanan şokların genel işsizlik oranı üzerindeki etkisi kalıcı değildir.

Elli ülke ve yirmi yedi yıl için, genç işsizlik oranı verileri ile elde edilen Birinci Kuşak Panel Birim Kök Testi sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5: Üst Orta Gelirli Ülkelerde Genç İşsizlik Oranı İçin Panel Birim Kök Testi Sonuçları (1991-2017 Dönemi)

Testler	Sabitli	
	Test İstatistiği	İhtimal Değeri
Levin, Lin & Chu İstatistiği	-3.53170*	0.0002
Im, Pesaran and Shin W- İstatistiği	-4.99205*	0.0000
ADF - Fisher Chi-square İstatistiği	194.087*	0.0000
PP - Fisher Chi-square İstatistiği	185.577*	0.0000

Gecikme sayıları Schwarz bilgi kriterine göre seçilmiştir.
*, katsayıların %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 5’de görüldüğü gibi, tüm test sonuçlarına göre, genç işsizlik oranı değişkeni %1 önem düzeyinde kendi seviyesinde durağandır. Değişkenin birim kök içerdiğini kabul eden sıfır hipotezi reddedilmektedir. Analiz sonuçları, 1991-2017 dönemi için, Üst Orta Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler’de genç işsizlik oranı verilerine göre İşsizlik Histerisi Hipotezi’nin geçerli olmadığını göstermiştir. Başka bir ifadeyle, söz konusu dönemde ve ilgili ülkelerde ekonomide yaşanan şokların, genç işsizlik oranı üzerindeki etkisi kalıcı değildir.

3. SONUÇ

İşsizlik oranı, işgücü piyasasının en önemli göstergelerinden biridir. Geçici şokların işsizlik oranı üzerindeki etkisi, Doğal İşsizlik Oranı ve İşsizlik Histerisi Hipotezi ile analiz edilmektedir. Histeri Hipotezi, ekonomide yaşanan geçici şokların uzun vadede kalıcı etkilere sahip olduğunu ifade eder. Bu nedenle doğal işsizlik oranı şok sonrası artış gösterir ve eski seviyesine geri dönemez. İşsizlik oranlarının yüksek oluşu, özellikle Gelişmekte Olan Ülkeler açısından önemli bir sorundur. Ülkeler açısından ekonomik ve sosyal sorunlara yol açan işsizlik sorununa çözüm bulmak, politika yapımcılar için en önemli konulardan biridir. Bu nedenle, işsizlik sorununu çözmek için, etkili istihdam politikaları geliştirmek amacıyla geçici şokların işsizlik üzerindeki etkisini belirlemek önemlidir.

Bu çalışmada, İşsizlik Histerisi Hipotezi Üst Orta Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler’de, 1991-2017 dönemi için test edilmiştir. Bu hipotez, ülkelere ait toplam işsizlik oranı ve genç işsizlik oranı serileri kullanılarak, Birinci Kuşak Panel Birim Kök testleri ile sınanmıştır.

Birinci Kuşak Panel Birim Kök Testi sonuçlarına göre toplam işsizlik oranı ve genç işsizlik oranı serileri %1 önem düzeyinde kendi seviyelerinde durağandır. Yani seriler birim kök içermemekte ve söz konusu ülkelerde ilgili dönemde İşsizlik Histerisi Hipotezi reddedilmektedir. Başka bir ifadeyle Doğal İşsizlik Oranı Hipotezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla ekonomide yaşanan şoklar işsizliği artırabilir, ancak şokların işsizlik oranı üzerindeki etkisi kalıcı değildir. Ekonomik şoktan sonra artan işsizlik oranları eski doğal seviyesine geri dönebilecektir.

Literatürde yapılan çalışmalar da kullanılan yöntem, ülke grubu farklılıkları ve dönem farkları gibi nedenlerle İşsizlik Histerisi Hipotezi’nin geçerliliği ile ilgili farklı sonuçlar elde edilmiştir. İlgili konuda literatürde Üst Orta Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler için yapılan çalışma mevcut değildir. Ancak bu çalışma, ülkeler grubu örneğinde, İşsizlik Histerisi Hipotezi’nin geçerli olmadığı ile ilgili sonuç elde eden ve Histeri Etkisi’ni AB ülkeleri üzerine uygulayan Leon-Ledesma ve Peter (2004) ve yine bu etkiyi OECD ülkelerine uygulayan Camarero, Silverstre ve Tamarit (2006) çalışmaları ile tutarlıdır.

KAYNAKÇA

- Akcan, A.T. (2018). “Tarım ve Tarım Dışı Sektörlerde İşsizlik Histerisi”, *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 24(1):21-31.
- Arestis, P. & Mariscal, I.BF. (1999). “Unit Roots and Structural Breaks in OECD Countries”, *Economics Letters*, 65(2):149-156.
- Arı, A.; Zeren F. & Özcan, B. (2013). “Doğu Asya ve Pasifik Ülkelerinde İşsizlik Histerisi: Panel Veri Yaklaşımı”, *Marmara Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 35(2):105-122.
- Ağazade, S. (2016). “Türkiye için İşsizlik Histerisine Karşın Doğal Oran Hipotezinin Doğrusal Dışı Yöntemlerle Sınanması”, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 6(2):28-43.
- Berk, E. & Çağlar, A.E. (2016). “Türkiye’de İşsizlik Histerisi: Yapısal Kırılmalı Birim Kök Analizi”, *International Multidisciplinary Conference*, 21-22 Nisan, 830-836, Antalya.
- Bildirici, M.; Ersin, Ö.; Türkmen, C. & Yalçınkaya, Y. (2012). “The Persistence Effect of Unemployment In Turkey: An Analysis of the 1980-2010 Period”, *Journal of Business Economics & Finance*, 1(3): 22-32.
- Camarero, M., Silverstre, J.C. & Tamarit, C. (2006). “Testing for Hysteresis in Unemployment in OECD Countries: New Evidence Using Stationarity Panel Tests with Breaks”, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 68(2): 67-182.
- Camarero, M., Silverstre, J.C. & Tamarit, C. (2008). “Unemployment Hysteresis in Transition Countries: Evidence Using Stationarity Panel Tests with Breaks”, *Review of Development Economics*, 12(3): 620-635.

- Chang, T., Nieh, K.C. & Wei, C.C. (2005). "An Empirical Note on Testing Hysteresis in Unemployment for Ten European Countries: Panel SURADF Approach", *Applied Economics Letters*, 12:881-886.
- Chang, T. & Lee, C-H. (2011). "Hysteresis in Unemployment for G-7 Countries: Threshold Unit Root Test", *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 4: 5-14.
- Çelik, C. & Küçükkale, Y. (2018). "İşgücü Piyasasına Yönelik Histeri Etkisi: Ratchet Modeli İle Türkiye Örneği", *International Journal of Economic and Administrative Studies*, Prof. Dr. Harun Terzi Özel Sayısı:21-40.
- Doğan, C & Erdoğan, S. (2016). "An Empirical Analyses of Unemployment Hysteresis and Natural Rate of Unemployment Approaches for MENA Countries", *Optimum Journal of Economics and Management Sciences*, 3(2):41-50.
- Güloğlu, Bülent & İspir, M.S. (2011). "Doğal İşsizlik Oranı mı? İşsizlik Histerisi mi? Türkiye İçin Sektörel Panel Birim Kök Sınaması Analizi", *Ege Akademik Bakış*, 11(2):205-215.
- Güriş, B., Tiftikçigil, B. & Tıraşoğlu, M. (2015). "Testing for Unemployment Hysteresis in Turkey: Evidence from Nonlinear Unit Root Tests", *Quality & Quantity*, 1:1-12.
- Kula, F. & Aslan, A. (2014). "Unemployment Hysteresis in Turkey: Does Education Matter?", *International Journal of Economics and Financial Issues*, 4(1):35-39.
- Leon-Ledesma, M.A & Peter M. (2004). "Unemployment, Hysteresis and Transition, *Scottish Journal of Political Economy*", 51 (3):377-401.
- Roed, K. (1996). "Unemployment Hysteresis-Macro Evidence from 16 OECD Countries", *Empirical Economics*, 21(4): 589-600.
- Saraç, T. (2014). "İşsizlikte Histeri Etkisi: Türkiye Örneği", *Ege Akademik Bakış*, 14(3):335-344.
- Taş, S. & Uğur, B. (2017). "Türkiye İçin İşsizlik Histerisi Mi, Yoksa Doğal Oran Hipotezi Mi Geçerlidir?", *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1):24-45.
- Tekin, İ. (2018). "Türkiye'de İşsizlik Histerisi: Fourier Fonksiyonlu Durağanlık Sınamaları", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 33(1):97-127.
- Topalhan, T.; Durusoy Ö.T. & Özdemir, Z.A. (2017). "İşsizlik Oranı Üzerindeki Şoklar Gerçekten Kalıcı Mı: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Analiz", *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 7(2):87-104.
- World Bank, World Bank Country and Lending Groups, Erişim Tarihi: 06.11.2018,
<https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519>,
- World Bank, World Development Indicators Database, Erişim Tarihi: 05.10.2018,
<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=World-Development-Indicators>,
- Yalçınkaya, Ö. & Kaya, V. (2017). "Doğal İşsizlik Oranı Mı Yoksa; İşsizlik Histerisi Mi?: OECD Ülkeleri İçin Yeni Nesil Panel Birim Kök Testlerinden Kanıtlar (1980-2015)", *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(33):1-18.
- Yavuzaslan, K.; Damar, Ö. & Sözmez, B. (2018). "Türkiye'de Genç İşsizliğinin, İşsizlik Histerisi Hipotezi Çerçevesinde Yapısal Kırılmalar Testi ile Analizi", *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi*, 2(2):21-32.
- Yılcı, V. (2009). "Yapısal Kırılmalar Altında Türkiye İçin İşsizlik Histerisinin Sınanması", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10(2):324-335.
- Yıldırım, S. (2011). "Türkiye'de Histeri Hipotezinin Geçerliliğinin Çoklu Yapısal Kırılmalı CKP Birim Kök Testiyle Sınanması", *Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(22):28-47.